

Základní škola Praha 7, Korunovační 8
se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

Č.j.: 24/2022	Účinnost od: 1. 4. 2022
Spisový znak:	Skartační znak: S10
Revize:	
01 – nové vydání	

KRIZOVÝ PLÁN

Základní školy Praha 7, Korunovační 8

Krizový plán nabývá platnosti ode dne:

1. 4. 2022

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: Základní škola Praha 7, Korunovační 8
Adresa: Korunovační ul. 8/164, 170 00 Praha 7
Právní forma: příspěvková organizace
Ředitelka školy: Mgr. Tomáš Komrska
IČO: 61389820

Kontakty:

Telefon: 731 189 723
E-mail: komrska@korunka.org
www stránky: www.korunka.org

Školní poradenské pracoviště:

Mgr. Tomáš Komrska - výchovný poradce pro výchovu a vzdělávání
Ing. Ivana Sujová - výchovná poradkyně pro volbu povolání
Mgr. Michaela Čechurová - školní metodik prevence

Obsah:

1. Úvod	4
2. Krizové oblasti	6
2.1 Záškoláctví	6
2.2 Šikana	7
2.3 Kyberšikana	10
2.4 Agrese ve škole	11
2.5 Nekázeň	11
2.6 Krádeže a vandalismus	12
2.7 Návykové látky	13
2.8 Rasismus, xenofobie	15
2.9 Sexuálně rizikové chování	16
2.10 Poruchy příjmu potravy a sebepoškozování	17
2.11 Fyzické týrání a zneužívání dětí	17
2.12 Sexuální zneužívání dětí	18
2.13 Syndrom CAN	20
2.14 Poruchy autistického spektra	21
3. Závěr	24
Důležité kontaktní údaje	25
Přílohy	
Záznam o pohovoru s žákem	26
Záznam o pohovoru se zákonným zástupcem žáka	27
Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací žáka s PAS, záznamový arch	28

1. Úvod

Krizový plán školy je sestaven na základě charakteristik a doporučených postupů při řešení sociálně patologických jevů, které se mohou na základní škole objevit.

Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření výskytu sociálně patologických jevů mezi žáky.

Bezpečnostní a krizový plán je zpracován v souladu s metodickými pokyny MŠMT:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010 - 28)
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Dokument č.j.: MŠMT - 22294/2013 -1)
- Metodickým doporučením k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument č.j.: MŠMT-1981/2015 -1)

Shrnuje popisy krizových situací a postupy řešení při jejich výskytu.

Vychází z těchto zákonů:

1. Zákon č. 359/1999 Sb., O sociální a právní ochraně dětí
2. Zákon č. 218/2003 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
3. Zákon č. 200/1990 Sb., O přestupcích
4. Zákon č. 140/1967 Sb., Trestní zákon
5. Zákon č. 167/1998 Sb., O návykových látkách

Role školy v těchto situacích je pouze preventivní a poradenská, šetření provádí Policie ČR. S krizovým plánem školy je seznámen pedagogický sbor, rodiče i žáci školy.

V rámci prevence sociálně patologických jevů je třeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování či prospěchu, které se u jednotlivce nebo skupiny na škole vyskytnou.

Pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny.

- O zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, případně ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce.
- Pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence.
- Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení. Mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje na předcházení rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- záškoláctví
- šikana
- agrese ve škole
- nekázeň
- překračování školních pravidel
- adiktologie – závislostní chování
- rasismus, xenofobie
- rizikové sporty, doprava
- sexuálně rizikové chování
- poruchy příjmu potravy
- týrání a zneužívání dětí
- negativní působení sekt

VÝCHOVNÁ KOMISE

- ředitel školy, výchovný poradce - Mgr. Tomáš Komrška
- školní metodik prevence - Mgr. Michaela Čechurová
- třídní učitel

2. Krizové oblasti

2.1 Záškoláctví

Charakteristika

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Záškoláctví je nejvýraznější formou odporu dítěte ke škole. Nezřídká je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince.

Často bývá nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují.

Primární prevence záškoláctví

- Prostřednictvím školního vzdělávacího programu je třeba posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, svým spolužákům a učitelům, nabízet pozitivní vzory chování a posilovat zdravé klima školy, nabízet mimoškolní zájmové činnosti.
- Žáky a rodiče je třeba důsledně seznámit se školním řádem.

Podmínky stanové školním řádem pro docházku do školy

Nepřítomnost žáka ve škole zásadně omlouvají zákonní zástupci ze zdravotních a jiných vážných důvodů. Toto je nutno učinit do 3 dnů od začátku nepřítomnosti žáka (školský zákon § 50, odst. 1). Bezprostředně po návratu do školy, nejpozději však do tří dnů, omlouvá zákonný zástupce nepřítomnost prostřednictvím školního informačního systému Edookit. Omluvu podepisuje jeden ze zákonných zástupců žáka.

Škola může uvolnit žáka z vyučování na určitou dobu na žádost rodičů předem. Z jedné vyučovací hodiny uvolňuje příslušný vyučující, na jeden den až pět dnů třídní učitel, na více dnů ředitel školy.

Při uvolnění delším tří dnů podávají rodiče písemnou žádost. I tato nepřítomnost musí být však omluvena prostřednictvím školního informačního systému Edookit. Ředitel a školy může ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů uvolnit žáka na žádost jeho zákonného zástupce zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu, zároveň určí náhradní způsob vzdělávání žáka v době vyučování tohoto předmětu. V předmětu tělesná výchova ředitelka školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře.

Doporučené rady při zjištění záškoláctví

- Nejdůležitějším momentem je zjištění příčiny, proč se žák k záškoláctví uchyluje. Na základě tohoto zjištění je možné dále jednat. Při hledání příčin si udělat dostatek času pro analýzu případu, spojit se s rodiči, případně psychologem.
- Nezbytnou podmínkou pro hledání účinných strategií k postupnému překonávání vzniklých obtíží je spolupráce rodičů, učitele a i poradenských pracovníků školy.
- Chceme-li zvolit správný způsob pomoci a integrovat žáky do školy, musíme vzít v úvahu rozdíly mezi záškoláky a dětmi odmítajícími školu.
- Dalším důležitým krokem je získání rodičů ke spolupráci, nikoli k boji mezi školou a žákem.
- Je-li záškoláctví důsledkem neúspěšné školní situace, navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

- Rozmáhá-li se záškoláctví ve větším rozsahu a máme-li podezření na hrozbu závislostí, spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou a centry - SPC, OSPOD, SVP.
- Učit se v třídním kolektivu vyčíst, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, zprostředkovat mu péči psychologa.
- Pomoci dítěti při návratu do třídy. Doprovodit ho při návratu do kolektivu. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru.
- Domluvit se s rodiči na pravidelné komunikaci, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.

Doporučený postup při záškoláctví

- Neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel výchovného poradce a školního metodika prevence.
- Neomluvenou absenci do součtu 10 hodin řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru. Třídní učitel projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnosti stanovené zákonem.
- Třídní učitel seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Z jednání bude proveden zápis (formulář viz příloha č. 1), jehož součástí bude způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka. Obě strany zápis podepíší.
- Při počtu neomluvených hodin nad 10 je svolána výchovná komise, které se účastní ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel a výchovný poradce či metodik prevence. Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání se provádí doporučeným dopisem. O průběhu jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší.
- V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy.

2.2 Šikana

Charakteristika

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikana. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků skupinou spolužáků.

Doporučené rady pro pedagogické pracovníky při podezření na výskyt šikany

Nepřímé (varovné) znaky šikanování:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády,
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními,
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů,
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený,
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči,

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

- stává se uzavřeným,
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje,
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené,
- zašpiněný nebo poškozený oděv,
- stále postrádá nějaké své věci,
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy,
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy,
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole, odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet,
- rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný,
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem,
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil,
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jí podřizuje
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich.
- honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí,
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Primární prevence šikany

Základem prevence šikanování a násilí ve škole je Školní vzdělávací program „Škola, ve které máme na děti čas“ a minimální preventivní program, který podporuje pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky (a mezi žáky a učiteli) a usiluje o vytváření bezpečného prostředí školy.

- Učitelé vedou systematicky a důsledně žáky k osvojování zásad mezilidských vztahů, učí je respektovat identitu a individualitu jedince.
- Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka.
- Všichni učitelé by měli vnímat vztahy mezi žáky, atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou součást své práce.
- Svým chováním se podílí na prevenci šikanování ve třídách, monitorují sociální klima ve třídě, neprodleně reagují na nevhodné chování mezi dětmi.
- Školní metodik prevence spolupracuje s dalšími organizacemi a organizuje preventivní akce proti šikanování a rasové nesnášenlivosti.

Odpovědnost školy

Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání jsou školy povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Základní škola Praha 7, Korunovačnická 8

se sídlem Korunovačnická 8/164, 170 00 Praha 7

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- a) Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který je útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
- b) Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR či státní zastupitelství.
- c) Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu.

Pro předcházení, případně řešení případů šikany, má škola možnost spolupracovat s těmito institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením
- sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

Doporučený postup při zjištění šikany

Postup pedagogického pracovníka

- Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
- Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
- V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.
- Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
- Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.
- Postup rodičů při podezření na šikanování.
- Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:
- Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází.
- Nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitele školy.
- V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy.

Jsou-li rodiče přesvědčeni, že postupuje škola při řešení šikany nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost lze podat písemně, osobně nebo v elektronické podobě a je možné ji adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI.

Doporučený postup při vyšetřování šikany

Wyšetřování počáteční šikany

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikany upozornili a s oběťmi.
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany obětem.
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
7. Informování zákonných zástupců účastníků šikany.
8. Práce s třídním kolektivem.

Wyšetřování pokročilé šikany

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování s obětí a informátory.
7. Rozhovory se svědky.
8. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora s obětí.
9. Informování zákonných zástupců účastníků šikany.
10. Práce s třídním kolektivem.

2.3 Kyberšikana

Charakteristika

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Zejména se jedná o útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých a nepravdivých materiálů na internetové stránky. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnicí. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Doporučený postup při zjištění kyberšikany

1. Důsledně vyšetřit všechny incidenty a podezření.
2. Doporučit oběti, aby okamžitě ukončila komunikaci s útočníkem.
3. Zajistit a archivovat všechny důkazy kyberšikany.
4. Požádat útočníka, aby se svého jednání zdržel, upozornit ho na protiprávní jednání.
5. Znesnadnit útočníkovi jeho chování – zamezit přístup (změna e-mailové adresy, telefonního čísla, vymazání profilu apod.).

Základní škola Praha 7, Korunovačnická 8

se sídlem Korunovačnická 8/164, 170 00 Praha 7

6. Informovat rodiče agresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na vaší škole nebude tolerováno.
7. Informovat a poučit rodiče oběti.

Závažné případy - oznamovací povinnost školy vůči orgánům OSPOD (pokud je pachatel odhalen), případně oznámit (škola či zákonní zástupci) na Policii ČR, popř. podat trestní oznámení na neznámého pachatele.

Organizace

- e-bezpečí
- Prev-Centrum, z.ú.
- Život bez závislosti
- Proxima Sociale o.p.s.
- Dius
- Střediska výchovné péče

2.4 Agrese ve škole

Charakteristika

Verbální agrese jsou velmi častým jevem. Je především nutné jednoznačně a jasně deklarovat nesouhlas a takové chování odmítnout. Děti budou mluvit tak hrubě, jak jim to okolí dovolí a je nutné, aby si byly vědomy toho, že se jedná o nepřijatelné chování a měly tedy potřebu vulgární mluvu na veřejnosti skrývat. Řeč je natolik spjata s myšlením, že velkorysá společenská tolerance užívání nejhrubších výrazů s sebou nutně nese i hrubé chování.

Primární prevence agrese

- Podporou tolerance, vědomím sounáležitosti a spoluprací mezi žáky.
- Posilováním dobrých vztahů ve třídě i ve škole, podporou zdravého klima ve třídách, ve škole.

Doporučený postup při verbální agresi

- Stanovit ve třídě obecná pravidla soužití, jako vyjádření morálních hodnot. Tato pravidla tvořit společně se žáky a jasně v nich deklarovat požadavek slušného mluvení a chování.
- Mladší děti trpělivě opravovat a dávat jasně najevo, že veřejné užívání hrubých výrazů není ve škole přípustné a společensky je to nevhodné.

Pokud žákovo chování a jednání ohrožuje bezpečnost a zdraví jeho, ostatních žáků, vyučujících, zaměstnanců školy jiných osob, je škola povinna uvědomit zákonného zástupce případně doporučit odbornou péči. Dle konkrétních okolností je třeba přivolat i OSPOD či orgán Policie ČR apod.

2.5 Nekázeň

Charakteristika

Nekázeň je opakem neboli protikladem kázně. Je ovšem nutné si uvědomit, co je vlastně kázeň a mít tento fakt přesně stanoven. Nekázeň je tedy porušení kázně, což v realitě znamená nedodržení

určitého pravidla či normy. Jejich nedodržení se zpravidla odehrává s určitým sociálním jednáním. Toto sociální jednání pak nazýváme kázeňský přestupek. Kázeňský přestupek je tak porušení určitých norem, pravidel či očekávaných sociálních rolí jedince.

Podmínky stanové školním řádem pro kázeň ve škole:

Žák je povinen:

- a) docházet do školy a vzdělávat se,
- b) dodržovat školní řád, předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byl seznámen,
- c) plnit pokyny pedagogických pracovníků školy v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem.

Žák se ve škole chová v souladu s obecnými pravidly společenského chování k dospělým i jiným žákům, řídí se pokyny a doporučeními pedagogických i provozních pracovníků, dodržuje školní řád a řady odborných učeben. Chová se tak, aby neohrozil zdraví svoje, ani jiných osob. Udržení kázně je zpravidla v kompetenci třídního učitele, či jiného vyučujícího, který se s nekázní setkal. Míra a úroveň nekázně je různorodá a je potřeba k ní přistupovat s ohledem na žáka, okolnosti, situace, závažnost, opakovanost. Zpravidla stačí postihy v rámci školy dle Školního řádu.

Doporučený postup při zjištění nekázně ve škole

Postup v případě opakovaného problémového chování (opakované porušování školního řádu)

1. Pohovor se žákem – mezi pedag. pracovníkem, žákem, výchovným poradcem s cílem spolupráce na bázi domluvy.
2. Jednání s žákem a zákonným zástupcem - problémové chování je řešeno v rámci školy mezi pedag. pracovníkem, žákem, jeho zákonným zástupcem, výchovným poradcem. Cílem je dohoda na společném postupu při řešení nekázně (motivovanost a kompetence zákonných zástupců žáka, zvýšení kontroly a tlaku na změnu). Lze využít služeb školního psychologa.
3. Jednání výchovné komise - tvoří ji ředitel školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, žák a jeho zákonný zástupce. Tato komise je obvykle posledním pokusem školy řešit potíže s žáky, než se obrátí na další orgány, jako jsou odbor sociálně právní ochrany dětí, Policie ČR apod. Z jednání se pořizuje zápis, který všichni přítomní podepisují. Tento zápis slouží jako podklad pro další orgány, které škola informuje o svém postupu.
4. Postoupení případu další straně – po aktuálním využití dostupných způsobů řešení problémového chování žáka a možnosti podpory zákonných zástupců je případ předán do kompetence další straně – OSPOD, PPP, SVP apod.

2.6 Krádeže a vandalismus

Charakteristika

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednáním, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Doporučený postup při nahlášené krádeži žákem

- O události pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.

- Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na Policii ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Doporučený postup při zjištění vandalismu

Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka. V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

2.7 Návykové látky

Charakteristika

Do této oblasti spadá široké spektrum chování, které vykazuje znaky závislosti – zejména pak distribuce a užívání alkoholu, tabákových výrobků a jiných návykových látek, gambling atp.

Škola vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy, v jejím okolí, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti. Škola jasně vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy. Poskytuje žákům i rodičům nezbytné informace, týkající se jejich ochrany před tímto jevem. Působí na žáky v oblasti primární prevence a to formou, která je věcná, pravdivá a přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji. Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL spolupracuje s Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí, školskými poradenskými zařízeními apod.

Doporučený postup při zjištění užití omamných a psychotropních látek (OPL)

- Zabránit v další konzumaci.
- Pokud je žák vlivem OPL ohrožen na zdraví a životě, volat RZS a Policii ČR.
- Odebrat a zajistit OPL (do zapečetěného obalu) za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek.
- Informovat třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence.
- Zvážit provedení orientačního testu na přítomnost OPL v těle žáka.
- Sepsat o události a provedených opatřeních záznam s vyjádřením žáka.
- Třídní učitel informuje rodiče a v případě, že žák není schopen pokračovat ve výuce, vyzve je k vyzvednutí žáka.
- Výchovný poradce informuje orgán sociálně-právní ochrany dítěte.
- Vyvodit opatření stanovené školním řádem, rozlišovat při tom distributora od uživatele OPL.

Doporučený postup při zjištění, že žák přináší do školy omamnou a psychotropní látku (OPL) a nabízí/poskytuje ji dalším žákům

- Škola má v takovém případě povinnost oznámit věc Policii ČR.
- Spolupracovat na vyšetření věci s Policií ČR a s ohledem na konkrétní okolnosti případu a po poradě s Policií ČR zvážit informování osob s případem dosud neseznámených (viz níže) a provedení dalších opatření tak, aby nebylo narušeno trestní řízení vedené policií ČR (ovlivňováním mezi žáky, zničením stop apod.).

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

- Vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence.
- Třídní učitel informuje rodiče a vyhotoví písemný záznam o pohovoru.
- Výchovný poradce informuje orgán sociálně-právní ochrany dětí.

Doporučený postup při zachycení látky, o které se domníváme, že se jedná o omamnou a psychotropní látku (OPL)

- Odebrat a zajistit látku (do zapečetěného obalu) za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek.
- Vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence.
- Sepsat o události a učiněných opatřeních záznam. Pokud byla látka zajištěna u konkrétního žáka, zapsat rovněž vyjádření žáka.
- Předat nález Policii ČR, která provede šetření a v případě, že byla látka zajištěna u konkrétního žáka, informuje zákonného zástupce.

Doporučený postup při zachycení žáka, který kouří v prostorách školy a školského zařízení

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Kouřit je zakázáno i v blízkém okolí školy.

- Žákovi je zabráněno v další konzumaci.
- Pedagog o události sepíše stručný záznam, pokud žák zvládne, je žádoucí jeho vyjádření/zejména odkud tabákový výrobek má.
- Třídní učitel informuje rodiče.
- V závažných případech – zejména s ohledem na věk a chování dítěte, případně pokud se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí.
- Třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada.
- Třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady.

Doporučený postup při zachycení žáka, který konzumuje alkohol v prostorách školy

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Rovněž je zakázáno osobám mladším 18 let alkohol nabízet, nebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Může se jednat o trestný čin či přestupek.

- Žákovi je zabráněno v další konzumaci.
- Pedagogický pracovník posoudí, dle momentálního stavu žáka, zdali mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- Pokud je žák ohrožen na zdraví či životě, volá lékařskou službu první pomoci.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše o události stručný záznam s vyjádřením žáka a vyrozumí vedení školy.
- Škola vyrozumí skutečnost zákonnému zástupci a poskytne mu poradenství jak řešit danou situaci.
- Z konzumace alkoholu je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.
- V případě opakování situace škola plní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní.

Doporučený postup při zjištění, že se žák do školy dostavil pod vlivem alkoholu

- Vyučující zjistí zdravotní stav dítěte a informuje rodiče a třídního učitele.
- Vyučující (třídní učitel) vyzve rodiče, aby si dítě neprodleně vyzvedli, a seznámí je se zdravotními obtížemi dítěte. Pokud si rodič pro dítě do školy nepřijde, vyučující přehodnotí zdravotní stav žáka a je v jeho kompetenci přivolat lékařskou pomoc (155).

- Vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče žáka seznámeni.
- Třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada.
- Třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady.
- V případě opakování výchovný poradce informuje orgán sociálně-právní ochrany dítěte.

Doporučený postup, v případě, že byl u žáka zachycen alkohol nebo tabák

- Vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni.
- Třídní učitel informuje rodiče.
- Třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada.
- Třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady.
- Na OSPOD hlásit v závažnějších případech, případně při opakování incidentu.

2.8 Rasismus, xenofobie

Charakteristika

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Primární prevence rasismu a xenofobie

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění rasismu či xenofobie

- Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
- V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
- V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).
- Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky.

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti, dále oznámí skutečnost zák. zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně, popř. informuje PČR dle závažnosti situace a případnému ohrožení bezpečí oběti.

Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád). Pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervenci na dané téma, pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí.

2.9 Sexuálně rizikové chování

Charakteristika

Sexuální rizikové chování je souborem projevů chování, které doprovázejí sexuální aktivity a současně vykazují pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální atd.). Lze sem zařadit např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užívání návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání ve všech jeho formách, zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem apod. Nepodceňujeme v oblasti prevence významnou úlohu sexuální výchovy. Je nutné motivovat žáky k vytvoření zdravých postojů v této oblasti. Je žádoucí, aby si žáci osvojili odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících se sexuálním zdravím. Nebezpečí hrozí z hlediska celospolečenského v souvislosti s využíváním internetu, s komercializací sexu, sexuálním zneužíváním, zvyšuje se počet výskytu pohlavně přenosných chorob, narůstá počet HIV pozitivních, rozmáhá se homofobie. K sexuální výchově přistupujeme systematicky, jelikož se jedná o dlouhodobé, záměrné, cílevědomé působení na žáka.

Primární prevence sexuálního chování

- preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny,
- předávat informace o způsobech ochrany před nemocemi,
- informovat o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování,
- upozorňovat na práva dítěte a důstojnost člověka,
- podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům a sexuálnímu chování,
- minimalizovat projevy nesnášenlivosti, předsudky apod. V oblasti vztahů, sexu a sexuální orientace,
- zabezpečit lepší spolupráci školy a rodiny, propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence. Proces realizace sexuální výchovy na základních školách je uveden v Doporučení MŠMT „K realizaci sexuální výchovy v základních školách“, vydaném pod č. j. 26 976/2009-22.

Doporučené rady při zjištění sexuálně rizikového chování

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

1. pokud ho dítě neprovádí v soukromí;
2. pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího;
3. pokud se ze sexuálního chování stane nutkové chování (to znamená, že tomuto chování dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně).

Doporučené postupy při řešení sexuálně rizikového chování

Situaci se řeší v tomto pořadí:

- třídní učitel
- školní metodik prevence, výchovný poradce

- vedení školy
- zákonní zástupci žáka, žáci
- OSPOD
- další odborník (psycholog, sexuolog, psychoterapeut).

V případě, že se jedná o patologii rodiny, je vhodné doporučit psychoterapeutickou pomoc. Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR.

2.10 Poruchy příjmu potravy a sebepoškozování

Charakteristika

Mezi poruchy příjmu potravy (PPP) patří mentální anorexie – bulimie a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami. U PPP jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Nejčastěji se projevují během dospívání a ranné dospělosti, ale mohou se rozvinout i v pozdějším věku nebo naopak v dětství.

Příznaky

- rychlé zhubnutí, BMI index je 17,5 a méně
- zvracení s jakoukoliv argumentací
- vnímá sebe sama jako příliš tlustou/tlustého
- nespavost, nesoustředěnost
- při vzniku onemocnění před pubertou je tato opožděna či zastavena
- kožní problémy a zhoršená kvalita vlasů

Sebepoškozování je agresivní chování člověka, které je nasměřováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících.

Doporučené rady při podezření nebo zjištění onemocnění

- informovat třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence a následně třídní učitel informuje rodiče,
- rodiče informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací nebo se sebepoškozuje (stačí informace od vrstevníků),
- pokud rodiče odmítají řešit situaci, je nutné se spojit s pediatrem, popř. OSPOD (možnosti a limity pedagoga),
- doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem.

2.11 Fyzické týrání a zneužívání dětí

Charakteristika

Za fyzické (tělesné) týrání považujeme vědomé tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte – pokud je jasné či existuje důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo mu vědomě nebylo zabráněno. Tělesné týrání se rozlišuje podle své povahy na aktivní a pasivní.

Příznaky a změny chování při fyzickém týrání

- Poranění nebo popáleniny na kůži dítěte nevysvětlitelného původu, zvláště vyskytují-li se opakovaně.
- Nepravděpodobná zdůvodnění těchto poraněných dítětem, či o ně pečující dospělou osobou.
- Nechuť dítěte o těchto poraněních hovořit.
- Lysiny, pohmožděniny.
- Neochota dítěte odhalovat tělo (v teplých dnech), strach ze svlékání (před hodinou TV).
- Škrábance, vyražený nebo ulomený zub, natržený ušní boltec, opakované zlomeniny, poranění měkkých částí dutiny ústní.
- Strach z rodičů, neochota a rozladěnost před návratem domů.
- Sklon k sebetrýznění.
- Agresivita vůči ostatním.
- Útěky z domova, záškoláctví.
- Zhoršení (náhlé) prospěchu.
- Náhlá ztráta kamarádů (sociální izolace).
- Obtíže v sociální komunikaci, vyhýbavé chování.
- Snížené sebehodnocení dítěte.

Doporučené postupy při řešení fyzického týrání

- Zajištění výpovědí případných svědků.
- V případě, že žádní svědci nejsou nebo jsou nevěrohodní, okamžitě kontaktovat OSPOD. Není nutný předchozí kontakt s rodiči, vždy je na první místě ochrana bezpečí dítěte.

2.12 Sexuální zneužívání dětí

Charakteristika

Za sexuální zneužívání dětí je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu. Pohlavní zneužívání se dělí na dotykové a bezdotykové.

Příznaky sexuálního zneužívání dětí

- Poranění pohlavních orgánů.
- Záněty pohlavních orgánů.
- Předčasné zahájení sexuálního života.
- Bolesti břicha.
- Noční pomočování.
- Poruchy příjmu potravy.
- Lítostivost, plačtivost.
- Smutek, apatie, deprese.
- Vztek, hněv, agrese.
- Po vyučování nespěchá domů.

Primární prevence zneužívání dětí

Primární nespecifická prevence spočívá v posilování sebevědomí dítěte, schopnosti říci „ne“, podpoře funkčních sociálních vztahů aj. V rámci prevence by se škola měla zaměřit zejména na rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace nenásilným a bezpečným způsobem. Děti by měly mít informace o nebezpečných situacích, kdo jim a jak může pomoci v případě ohrožení. Primární prevence specifická spočívá zejména v seznámení dětí s jejich právy a povinnostmi a to adekvátně jejich věku.

Děti by měly být seznámeny zejména s tím, že:

- domácí násilí má různé formy
- násilné chování v rodině není omluvitelné
- za násilí může ten, kde jej koná, protože si sám volí, jak se bude chovat
- každý má právo rozhodovat o sobě samém
- na koho se v rámci školy mohou obrátit se svými starostmi (školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, ten, komu dítě důvěřuje)
- jak říci NE
- jak vypadají zdravé a nezdravé vztahy
- proč si někdo nechá násilí líbit a nedokáže říci „Stop“
- jak zvládat vztek

Doporučené postupy při zjištění zneužívání dětí

- Při podezření, nebo když se dítě svěří pedagogovi a bude žádat pomoc, by měl učitel následné kroky diskutovat s výchovným poradcem metodikem prevence, psychologem a ředitelem školy. Vyšetření je vhodné přenechat odborníkům, kteří zjistí, zda se jedná o důvodné podezření.
- Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení situace. Pokud se dítě učiteli svěří nebo učiteli něco naznačí, učitel by měl dítěti naslouchat, snažit se mu porozumět, věřit mu. Po uskutečnění rozhovoru by si měl vše zapsat.
- V procesu ochrany dítěte z pohledu pedagoga by také neměl chybět rozhovor s rodiči dítěte. Účelem tohoto rozhovoru není pouze informovat rodiče o problému, ale i o doplnění dosavadních informací a potvrzení podezření, že je dítěti v rodině ubližováno.
- V kontaktu s rodiči by měl učitel postupovat maximálně opatrně, nevyslovovat žádné dohady ani obvinění. Rodičům pouze sdělí důvod obav o dítě, ale měl by se při tom vyhnout odkazům na sdělení samotného dítěte.
- V případě, že je podezření pravdivé a dítě je v rodině skutečně ohroženo, je pravděpodobné, že budou rodiče reagovat agresivně a zaujmou obrannou pozici ještě dříve, než je podezření zcela vysloveno.
- Pokud má pedagog podezření, že se násilí netýká jen dítěte, ale i jednoho z rodičů, je vhodné s ním hovořit také o samotě, bez potenciálního pachatele domácího násilí.
- V případě, že se dítě stalo obětí zneužívání mimo rodinu, budou rodiče pravděpodobně reagovat odlišně. Budou spolupracovat a uvítají jakékoli aktivity zaměřené na prokázání zneužívání, ubližování a ochranu dítěte. Zjištění, že bylo jejich dítě fyzicky týráno, sexuálně zneužito je pro rodiče obrovský šok. Mohou prožívat návaly hněvu a agresivity spolu s pocity viny a selhání. V této situaci je vhodné jim doporučit návštěvu psychologa, jehož terapeutická první pomoc a péče je pro ně stejně důležitá, jako pro jejich dítě.

2.13 Syndrom CAN

Charakteristika

Jedná se o známky poranění, například o modřiny, otoky, řezné rány, otisky dlaně a prstů, stopy po opaření, popálení cigaretou, lysinky ve vlasech, trvalý hlad, podvýživa, špatná hygiena, zkažené zuby, nedostatečné oblečení, vyčerpanost a přepracovanost, změny v chování, dlouhodobá depresivní nálada, stísněnost, nezáměr o dění kolem, sebepoškozování, potíže se soustředěním, zhoršení prospěchu. Je třeba dávat pozor zvláště při opakování.

Změny v chování dítěte:

- celková stísněnost a nezáměr o dění kolem,
- zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými,
- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob,
- zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty, váhání s odchodem domů po vyučování,
- sebepoškozování,
- útky z domova,
- opakovaná zranění včetně zlomenin,
- modřiny a otoky,
- otisky různých předmětů a rukou na těle,
- trvalý hlad, podvýživa,
- vyčerpanost.

Primární prevence syndromu CAN

V rámci všeobecné prevence je třeba zařadit tuto problematiku do výuky. Je třeba žáky informovat o:

- dětských právech,
- hranicích, které by neměl ani rodič překročit,
- co dělat, pokud se dítě setká s prvními projevy týrání, zneužívání či zanedbávání,
- tzv. tabu zónách na těle dítěte,
- na koho se obrátit.

Doporučené postupy při zjištění syndromu CAN

- Důležitá je všímavost pedagoga, zda dítě nese nějaké stopy týrání. Jde o změny chování žáka či o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem.
- Vyučující informuje třídního učitele a výchovného poradce. Tyto dvě osoby sdělí podezření řediteli školy. V týmu, na základě zjištění od dalších vyučujících dítěte, záležitost vyhodnotí a OZNÁMÍ podezření OSPOD. Tím splní OZNAMOVACÍ POVINNOST, která škole vyplývá dle § 10 odst. Č. 4, zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
- Vyučující/třídní učitel se citlivým způsobem v soukromí může dítěte dotázat na jím zaznamenané projevy (o pohovoru učiní záznam). Je nutné respektovat případnou neochotu dítěte o věci mluvit. V případě sexuálního podtextu je nezbytné vyvarovat se podsouvání odpovědi dítěti, zaznamenat co nejpřesněji sdělení dítěte a dále doporučujeme věc více nerozebírat a neprodleně skutečnost oznámit na OSPOD.
- Další kroky škola činí ve spolupráci s OSPOD či orgány činnými v trestním řízení. Při podezření z týrání, zvláště sexuálního zneužívání je kontaktování rodiny spíše nežádoucí. Naopak u zanedbávání je spolupráce školy a rodiny žádaná.

2.14 Poruchy autistického spektra

Charakteristika

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jedná se o vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom.

Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociální chování,
- verbální i neverbální komunikace
- oblast představivosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit

Chování a projevy každého dítěte, žáka s PAS mohou být značně různorodé. Některé schopnosti a dovednosti mohou odpovídat věku, jiné jsou výrazně opožděné nebo nerozvinuté. U žáků s PAS se lze setkat s různou úrovní intelektových schopností (mentální retardace, průměrné intelektové schopnosti s nerovnoměrným vývojem, nadprůměrné nadání), je tedy důležité individualizovat přístup ke vzdělávání pro každého žáka.

Zásady přístupu při výchově a vzdělávání žáků s PAS

- Zásada přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti
- Zásada strukturování pracovního dne a činností
- Zásada jasné a konkrétní motivace
- Zásada klidného a empatického přístupu
- Zásada dodržování časové souslednosti úkolů
- Zásada vyšší míry vizuální podpory
- Zásada posilující koncentraci pozornosti

Doporučené postupy pro prevenci vzniku problémových situací u žáků s PAS

- SPC (PPP) v závěrech vyšetření určených pro školu v Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „Doporučení“) v části „Závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt ve škole“ popíše podrobně specifika práce s žákem tak, aby bylo zřejmé, co je třeba ve vzdělávání žáka zohlednit, jak se má upravit organizace vzdělávání a metody práce se žákem.
- Pokud zákonný zástupce vyhodnotí, že je nezbytné škole sdělit přesnou diagnózu, pak se tato skutečnost uvede v Doporučení, v části „Další doplňující informace“.
- Ředitelem školy pověřený pedagogický pracovník (nejvhodněji pedagogický pracovník školního poradenského pracoviště) zodpovídá za spolupráci se školským poradenským zařízením, v jehož péči je daný žák s PAS.
- Pověřený pedagogický pracovník (ve spolupráci s příslušným ŠPZ) seznámí pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, kteří budou se žákem v kontaktu (např. při výuce; v družině; při odborném výcviku; v tělocvičně; ve školní jídelně), s obecnými specifiky žáka s PAS, se specifiky v chování a komunikaci, dále se zásadními a podstatnými informacemi o individuálních zvláštích a potřebách daného žáka.
- Pověřený pedagogický pracovník zajistí ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm a pracovníkem školského poradenského zařízení, který se problematikou PAS zabývá, besedy a osvětu pro pedagogy i žáky školy a jejich zákonné zástupce takovou formou, která

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

je seznámí se specifiky žáků s PAS v celé šíři, pokud je to možné, včetně pohledu odborníků, jako jsou psycholog, psychiatr, neurolog apod.

- Pověřený pedagogický pracovník úzce spolupracuje s třídním učitelem žáka, asistentem pedagoga a školním metodikem prevence, organizuje ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm (případně ŠPZ) kazuistické semináře pro sdílení dobré i špatné praxe v oblasti prevence a předcházení vzniku nežádoucího chování žáků s PAS nebo v oblasti řešení akutních krizových situací.
- Pro pedagogický tým podílející se na vzdělávání žáka/žáků s PAS je vhodné zajistit také pravidelnou metodickou podporu formou supervize, vedení bálintovských skupin nebo mentoringu odborníkem z praxe (viz přílohy). Škola případně zajistí možnost spolupráce s odborným pracovištěm v souvislosti s dlouhodobým nácvikem zvládnutí krizových situací souvisejících s projevy nežádoucího chování u žáků (např. sebepoškozování; agresivita; nespoupráce; šikana).
- Třídní učitel úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je kontaktuje ve snaze zajištění optimální podpory pro vzdělávání žáka. Neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a pověřeného pracovníka školy o změnách v chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech problémového chování žáka, o plánovaných nebo náhlých změnách ve školním prostředí oproti nastavenému standardu (např. personální změny v případě onemocnění pedagogického pracovníka; akutní nebo plánovaná rekonstrukce opravy v areálu školy). O těchto záležitostech může zákonné zástupce po dohodě s třídním učitelem či v součinnosti s ním informovat i asistent pedagoga, který by měl znát své kompetence v dané oblasti.
- Pedagogický pracovník při práci s třídním kolektivem vždy zohledňuje věk, schopnosti žáků a sociálně psychologické jevy, které se u žáků ve třídě vyskytují. Způsobem přiměřeným věku a schopnostem jednotlivých žáků formou nejrůznějších metod rozvíjí schopnost diskutovat, pracovat v týmu a respektovat ostatní, uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti.
- Třídní učitel v případě potřeby a po dohodě se zákonným zástupcem spolupracuje s lékařskými specialisty, v jejichž péči je žák s PAS veden – především praktickým lékařem pro děti a dorost, dětským psychiatrem, případně dětským klinickým psychologem.

1. V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy), na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním), popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky);
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice);
- pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí);
- snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování;

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

Příklad:

PLÁN A – ODVEDENÍ ŽÁKA:

- vyučující zajistí bezpečnost žáků ve třídě a podle předem nastavených pravidel v Krizovém plánu požádá o spolupráci další pedagogické pracovníky tak, aby bylo možné převést žáka v akutní krizi do klidného a bezpečného prostředí,
- vyučující vyčká momentu uklidnění žáka. Následně uplatňuje prvky motivace ke znovu navrácení žáka do učebního procesu, případně při přetrvávajícím afektu je informován zákonný zástupce žáka nebo je zavolána Zdravotnická záchranná služba.

PLÁN B – ODVEDENÍ TŘÍDY:

- v případě, že chování žáka s PAS je natolik ohrožující, že není možné jeho převedení do jiného prostoru školy, vyučující opět zajistí spolupráci s určenými pedagogickými pracovníky školy dle pravidel nastavených v Krizovém plánu a zajistí bezpečné přesunutí žáků třídy do náhradních prostor,
- pokračuje snaha o zklidnění žáka, pokud se zklidnění žáka nedaří, je třeba upozornit zákonného zástupce, případně požádat o odbornou pomoc (Zdravotnická záchranná služba).

2. V případě autoagresivního chování žáka (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáků ze třídy). Na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem, snažíme se ho uklidnit;
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;
- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutné vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace);
- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

3. V případě vzniku rizikové situace mimo budovu školy (např. vycházka; školní akce):

- povinností pedagogického pracovníka je chránit bezpečí a zdraví žáka i mimo budovu školy/školského zařízení, kdy provádění této zásady má svůj odraz ve školském zákoně a dalších prováděcích předpisech. Jedná se např. o pravidla, která se týkají,
- pedagogického dohledu nad žáky v případě výuky mimo místo, kde se obvykle uskutečňuje vzdělávání (např. § 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje, že při akcích mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout,

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

- více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitel školy);
- pedagogický pracovník by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů žáka s PAS (např. pro některé žáky s PAS může být cestování v MHD v dopravní špičce spouštěčem problémového chování);
- jestliže přeci jen dojde ke krizové situaci, snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka s PAS se snažíme verbálně uklidňovat, zastavit ho, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokuje cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. vodní plocha, koleje);
- je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby;
- čekáme, až afekt u žáka s PAS zeslábně, informujeme o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodneme se na dalších krocích;
- v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktujeme Zdravotnickou záchranou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

Příklad:

PLÁN C – SCÉNÁŘ MIMOŠKOLNÍCH AKCÍ:

- pokud se žák účastní mimoškolní akce (např. divadelní představení; výstavy; besedy; návštěva knihovny; školní výlety; exkurze), musí být o času konání, průběhu a náplni včas informován samotný žák i jeho zákonný zástupce. Mimoškolní akce se žák účastní po vzájemné domluvě třídního učitele a zákonného zástupce, s přihlédnutím ke specifickým projevům žáka s PAS v chování, k aktuálnímu stavu žáka a charakteru akce;
- po dobu mimoškolní akce se pedagogický pracovník věnuje zejména zabezpečení bezpečí žáka s PAS i ostatních žáků, snaží se předcházet krizovým situacím;
- v případě problémového chování realizuje pedagogický pracovník krizový scénář;
- dle pravidel popsaných v Krizovém plánu, případně postupuje obdobně jako v plánu A. Každá taková situace by měla být následně zaznamenána, měly by být zachyceny její příčiny, průběh a postupy při řešení, zároveň by se mělo zaznamenat, zda a případně co napomohlo k řešení situace.

3. Závěr

S tímto dokumentem budou seznámeni všichni zaměstnanci školy a bude přístupný i na webových stránkách školy. Krizový plán bude doplňován či obměňován v případě výskytu nebo zvýšení určitého rizikového chování na škole.

V Praze dne 1. 4. 2022

Mgr. Tomáš Komrska – ředitel školy

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ÚDAJE

Dětské krizové centrum, o. s. (nonstop)

V Zápolí 1250/21

141 00 Praha 4 - Michle

E- mail: problem@дитеkrize.cz

tel./fax: 241 480 511, 241 483 853, mobil: 777 664 672

Linka bezpečí

Ústavní 95

181 00 Praha -Bohnice

www.linkabezpeci.cz

Tel: 116 111 - zdarma pro děti, mládež a studující do 26 let

E- mail: pomoc@linkabezpeci.cz

Rodičovská linka

www.rodicovskalinka.cz,

Tel: 606 021 021

E-mail: pomoc@rodicovskalinka.cz,

Hasičský záchranný sbor – 150

Zdravotnická záchranná služba – 155

Policie České republiky – 158

Městská policie – 156

Tísňová linka – 112

Jednotka specializované péče pro PPP PK VKN (Ke Karlovu 11, Praha 2, <tel:224965353>)

Dětská psychiatrická klinika (V úvalu 84/1, Praha 5, <tel:224433400>)

Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, <tel:222580697>)

Linky bezpečí – přehled linek bezpečí a důvěry na www.psychportal.cz/linky-duvery/

Síť organizace STOB (redukce váhy – programy pro rodiny)

Fórum zdravé výživy: www.fzv.cz

ZÁZNAM O POHOVORU S ŽÁKEM/ ŽÁKYNÍ

Příloha č. 1 Krizového plánu

Jméno a příjmení žáka/žákyně:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

.....

Škola, třída

Účastníci pohovoru (jméno a pracovní zařazení):

.....

.....

.....

.....

Stanovisko výchovného poradce (metodika prevence):

.....

.....

.....

.....

Zápis z pohovoru:

.....

.....

.....

.....

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

.....

.....

.....

.....

Datum:

Podpis žáka/žákyně:

ZÁZNAM O POHOVORU SE ZÁKONNÝM ZÁSTUPCEM ŽÁKA/ ŽÁKYNĚ

Příloha č. 2 Krizového plánu

Jméno zákonného zástupce:

Jméno a příjmení žáka/žákyně:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Škola, třída

Účastníci pohovoru (jméno a pracovní zařazení):

.....
.....
.....

Stanovisko výchovného poradce (metodika prevence):

.....
.....
.....

Zápis z pohovoru:

.....
.....
.....

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

.....
.....
.....

Datum:

Podpis žáka/žákyně/zákonného zástupce

.....

KRIZOVÝ PLÁN PRO PREVENCI VZNIKU PROBLÉMOVÝCH SITUACÍ ŽÁKA S PAS

Příloha č. 3 Krizového plánu

Jméno a příjmení žáka/žákyně:

Datum narození:

Adresa trvalého pobytu:

Škola, třída

Jméno zákonného zástupce:

Kontaktní údaje:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.):

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Druhý pedagog ve třídě:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Vychovatelka ŠD:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení

(např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Základní škola Praha 7, Korunovační 8

se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

Aktuální zdravotní stav žáka:

.....
.....
.....

Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):

.....
.....
.....
.....

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“, přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

.....
.....
.....
.....

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

.....
.....
.....
.....

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala (obsahuje popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek, kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky, např. linku 155):

.....
.....
.....
.....

Základní škola Praha 7, Korunovační 8
se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

Podpisy informovaných osob (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

.....
.....
.....
.....

Zpracoval/a:

.....

Datum:

Podpis žáka/žákyně:

.....

Datum:

Podpis zákonného zástupce:

.....

Datum:

Podpis ředitele školy:

.....

Základní škola Praha 7, Korunovační 8
se sídlem Korunovační 8/164, 170 00 Praha 7

KRIZOVÝ PLÁN PRO PREVENCI VZNIKU PROBLÉMOVÝCH SITUACÍ ŽÁKA S PAS

Příloha č. 3 Krizového plánu

ZÁZNAMOVÝ ARCH

Datum/čas	Co se stalo/ průběh problémové situace	Kdo byl kontaktován/ kým/čas	Poskytnutá opatření	Vyhodnocení